

LUCJAN WAŻNY

ur. 1921; Żółkiewka

Miejsce i czas wydarzeń	Warszawa, II wojna światowa
Słowa kluczowe	II wojna światowa, Powstanie w Warszawie, zniszczenia Warszawy

„Warszawa to była tylko kupa gruzów”

Warszawy właściwie nie było. To była tylko kupa gruzów. Smród spalenizny i ta przerażająca pustka. Ani wróbla, ani kota, ani psa. Nie było nic w Warszawie. Kupy gruzów. Jak ja tam wszedłem do Warszawy, to były walki, ale nic nadzwyczajnego w takich walkach nie było. Bo Niemcy uciekli. Po prostu uciekli. Ale jak zobaczyłem tę Warszawę, to pomyślałem sobie jedno, i to co powiem teraz nie jest uważane za patriotyczne... Bo żołnierz czyli powstaniec, to był najlepszy żołnierz i bohaterski żołnierz. Ale ci, którzy wywołali powstanie, to powinni stanąć przed sądem. Zniszczyli niepotrzebnie całe miasto. A o co walczyli powstańcy? Oni opowiadają teraz, że przywitaliby wojska rosyjskie wkraczające do miasta. Nic by nie przywitali! Bo było ustalone, że to jest strefa rosyjska. Zgliszcza! Ja nigdy nie przypuszczałem, że Warszawa powstanie. Myślałem, że to niemożliwe, żeby Warszawa powstała. A jednak powstała wysiłkiem całego narodu. Zgliszcza i tyle. Przecież jak była ta pierwsza defilada w Warszawie, to było chyba 19 stycznia, mogę się pomylić o jeden dzień, to w Alejach Jerozolimskich, to najpierw przeszły takie czołgi, spychacze, żeby usunąć gruzy. Przecież to wszystko było zawalone gruzami. To jest nie do opisanie. Warszawy po prostu nie było wtedy. A jednak powstała... A walki to trudno opisać. Może ja nie umiem. Co to znaczy pierwsza linia walki. Nie zawsze dochodziło do tego, że się bije jeden z drugim. Tylko już przedtem zniszczyła artyleria, zniszczyło lotnictwo, zniszczyły czołgi. No ale co robić? Nie ma wojny. Jest Polska. Ja mogę tylko wspominać sobie dopóki żyję, że widziałem tę flagę Polski, wśród tych, które tam wisały w Berlinie. I że stawiałem słupy nad Odrą. I tyle. Przeszedłem do Lublina po wojnie i zacząłem się uczyć. I tak to życie powoli upłynęło.

Data i miejsce nagrania	2012-05-10, Lublin
Rozmawiał/a	Wioletta Wejman
Transkrypcja	Maria Radek
Redakcja	Maria Radek
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"